

5. Томенко О. Генеза волонтерського руху олімпійських ігор. *Слобожанський науково-спортивний вісник*. Харків : ХДАФК, 2016. № 2(58). С. 93-97. DOI: <https://doi.org/10.15391/snsv.2017-2.016>

6. Шапошніков Д., Марченко О. Фізична культура і спорт як важливий фактор зміцнення здоров'я молоді. SumDU Repository: Home. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/24267/1/19.pdf?jsessionid=F7C454BB0157C1EA1C9BE76B436BC6F0> (дата звернення: 15.02.2024).

7. Petrushevskiy Y. The System of Organization and Sport Management in Ukraine: Problems and Prospects. Bing. URL: <https://article.sciencepublishinggroup.com/pdf/10.11648.j.ajss.20221002.11> (date of application: 16.02.2024).

ДОСЛІДЖЕННЯ ПРИБУТКУ ЯК ВАЖЛИВОГО КРИТЕРІЮ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Шурпенкова Р.К., кандидат економічних наук, доцент,
Львівський національний університет
імені Івана Франка, м. Львів, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8825-2389>

Прибуток є одним з найважливіших показників ефективності та стабільності діяльності підприємства. У ньому зацікавлені всі учасники економічного процесу. Розмір прибутку підприємця хвилює акціонерів, оскільки є показником доходу, отриманого від вкладеного капіталу. Для вкладників прибуток гарантує стабільний дохід і впевненість у завтрашньому дні, оскільки збільшення резервів і власного капіталу підприємства свідчить про його стабільність. Позичальники також зацікавлені в прибутках підприємства, оскільки це збільшує їх власні заощадження.

Прибуток є основним якісним показником, що відображає економічну ефективність підприємства, фінансовий стан, успіхи та можливості в реалізації розробленої програми економічного і соціального розвитку. Адже зростання прибутку створює умови для зростання прибутковості [1].

Рівень і сума прибутку формуються під впливом різних факторів, що впливають як негативно, так і позитивно. Вони поділяються на зовнішні і внутрішні, екстенсивні та інтенсивні, виробничі і невиробничі. Проте найважливішим чинником, що впливає на величину прибутку, є зміна обсягу виробництва та реалізації продукції.

Падіння обсягів виробництва за сучасних економічних умов, беручи до уваги низки протидіючих чинників, як, наприклад, підвищення цін, неодмінно веде до скорочення обсягу прибутку. Звідси висновок про необхідність вжити невідкладних заходів із забезпечення зростання обсягу виробництва з урахуванням технічного його відновлення і підвищення ефективності виробництва [2, с. 88-94].

Держстат України підбив підсумки роботи підприємств у різних галузях за 2022 рік. І в такий спосіб визначив сфери, що виявилися найстійкішими в період першого шоку повномасштабного вторгнення. Не враховувалися результати діяльності підприємств на тимчасово окупованих територіях та у частині територій, де ведуться (велися) бойові дії. Найбільш фінансово успішними, за обсягом отриманого чистого прибутку – хоч і з поправкою на воєнну кон'юнктуру – показали себе підприємства АПК, торгівлі, бізнес у сфері телекомунікацій, охорона здоров'я та фінансовий сектор.

Визначний результат аграріям забезпечили стійкість цієї галузі, закладена ще до вторгнення, рекордні площі озимих культур і сформовані запаси ресурсів. А також фізична неможливість перервати виробничий цикл.

При цьому вся українська економіка отримала 240,4 млрд. грн. збитків, 34,2 % підприємств пішли в глибокий мінус (883,66 млрд. грн. збитків). І тим самим потягнули до дна 65,8 % своїх колег, що вийшли в плюс, отримавши 643,2 млрд. грн. прибутку. За підсумками 2022 року чистий прибуток підприємств сільського, лісового та рибного господарства становить 87,1 млрд. грн. За словами директора Національного наукового центру «Інститут аграрної економіки», академіка НААН Юрія Лупенка, це найвищий за фізичними обсягами показник серед усіх видів економічної діяльності, хоч він й у 2,7 раза менший за рекордний рівень 2021 року. 78,4 % підприємств галузі були прибутковими. Порівняно з довоєнним періодом кількість збиткових зросла вдвічі – до 21,6 % у минулому році проти 11,7 % у 2021-му, однак це все одно менше, ніж в інших галузях [3].

Такі тенденції спричинені насамперед умовами військово-політичної нестабільності та як наслідок економічної кризи, які існують в Україні тривалий період.

Для підвищення рівня прибутковості на підприємстві доцільно проводити наступні заходи:

– організаційні (удосконалення виробничої та організаційної структури управління, диверсифікація виробництва, реструктуризація виробництва тощо);

– технічні (оновлення техніко-технологічної бази, переозброєння виробництва, вдосконалення виробів, що виготовляють);

– економічні (удосконалення тарифної системи, форми і системи оплати праці, прискорення обігу оборотних коштів тощо).

Шляхом покращення діяльності вітчизняних підприємств також може стати ефективна побудова механізму фінансового забезпечення прибутковості підприємства, який передбачає: прогнозування прибутку з урахуванням змін ринкового середовища, розробку гнучкої фінансової політики і заходів щодо підвищення ефективності діяльності підприємств [4].

Основними шляхами покращення використання прибутку підприємства є:

– визначення пріоритетного напрямку використання прибутку;

– оптимізація розміру коштів, спрямованих на фонд споживання, зокрема грошових коштів, спрямованих на матеріальне заохочення працівників, що сприятиме підвищенню продуктивності праці і, як наслідок, – розміру прибутку у майбутні періоди, а також соціального розвитку підприємства;

– розрахунок оптимального розміру резервного фонду та скерування коштів на забезпечення його збільшення;

– оптимізація коштів, що спрямовуються в інші цільові фонди та на інші цілі;

– забезпечення умов діяльності підприємства, за яких прибуток, що підлягає розподілу підприємства, не буде використовуватися для сплати підприємством штрафних санкцій;

– складання детального плану використання та розподілу прибутку підприємства з визначеними датами та конкретним кошторисом;

– проведення чіткого контролю за виконанням поставлених завдань у плані використання та розподілу прибутку;

– проведення економічної роботи щодо аналізу динаміки та чинників отриманих прибутків у базовому періоді, виявлення резервів, що сприятимуть максимізації прибутку, а також планування формування, розподілу та використання прибутку на наступні періоди.

Висновки. Отже, підсумовуючи все вищесказане, можна зробити висновки, що прибуток є головною потребою підприємства, його основна мета. Прибуток є основним джерелом фінансування розвитку підприємства, поліпшення матеріально-технічної бази, усіх форм інвестування. Забезпечення постійного зростання прибутку складається з визначення впливу факторів його формування та виявлення невикористаних резервів.

Резерви збільшення прибутку є можливими за рахунок: зростання обсягу виробництва (виконання робіт, надання послуг); зниження собівартості продукції; збільшення продаж продукції; заощадження та раціональне використання грошей на працю та оплату праці, сировину і матеріали; модернізації обладнання.

Література:

1. Обліково-аналітичне та контрольне забезпечення формування фінансових результатів суб'єктів господарювання: монографія / авт. кол.; за ред. д-ра екон. наук, проф. В.С. Рудницького. Львів : «ГАЛИЧ-ПРЕС», 2021. 196 с.

2. Калайтан Т.В., Шурпенкова Р.К. Концепція побудови інтегрованої інформаційної системи обліку та аналізу фінансових результатів у ресторанному господарстві. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Економічні науки*. 2017. № 52. С. 88-94.

3. Які галузі стали найприбутковішими минулого воєнного року: офіційна статистика. URL: <https://mind.ua/publications/20263181-yaki-galuzi-stali-najpributkovishimi-minulogo-voennogo-roku-oficijna-statistika> (дата звернення: 12.02.2024).

4. Вахович І.М., Волинчук Ю.В. До питання управління фінансово-економічними результатами підприємства. *Економічний форум*. 2015. № 3. С. 275-279.